

דף מקורות - פרשת לך לך - שכם אחד

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לח' חשון תשע"ז
א. בראשית יב - 'ויאמר ד' אל אברם לך לך.. ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני
אז בארץ. וירא ד' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לד' הנראה אליו. ויעתק
משם ההרה.. רש"י - ויעבר אברם בארץ - נכנס לתוכה. עד מקום שכם - להתפלל על בני יעקב כשיבאו
להלחם בשכם. אלון מורה - הוא שכם, הראהו הר גריזים והר עיבל ששם קבלו ישראל שבועת התורה.
והכנעני אז בארץ - היה הולך וכובש את ארץ ישראל מזרעו של שם, שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח
את הארץ לבניו, שנאמר ומלכי צדק מלך שלם, לפיכך ויאמר ה' אל אברהם לזרעך אתן את הארץ הזאת,
עתיד אני להחזירה לבניך שהם מזרעו של שם.

ב. דברים יא - 'והיה כי יביאך ד' אלוקיך אל הארץ.. ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על
הר עיבל. הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל
אלוני מרה.

ג. דברים כט - 'הנסתרת לד' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה
הזאת. רש"י - נקוד על לנו ולבנינו, לדרוש, שאף על הנגלות לא ענש את הרבים עד שעברו את הירדן
משקבלו עליהם את השבועה בהר גרזים ובהר עיבל ונעשו ערבים זה לזה.

ד. בראשית לז - 'ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר וישלחהו מעמק
חברון ויבא שכמה. רש"י - מקום מוכן לפורענות, שם קלקלו השבטים, שם ענו את דינה, שם נחלקה מלכות
בית דוד.. סנהדרין קב - תנא משום רבי יוסי מקום מזומן לפורענות בשכם עינו את דינה בשכם מכרו אחיו
את יוסף בשכם נחלקה מלכות בית דוד. מגילה יב - תנא ממוכן זה המן ולמה נקרא שמו ממוכן שמוכן
לפורענות. אסתר ג' ח. - 'ישנו עם אחד מפזר ומפרד..

ה. בראשית מט - 'יששכר חמר גרם.. ויט שכמו לסבל.. רש"י - חמור בעל עצמות, סובל עול תורה כחמור
חזק שמטעינין אותו משאוי כבוד. תהלים פא - 'עדות ביהוסף שמו.. הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד
תעברנה.

ו. בראשית ט' כג - 'ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחרנית.. רש"י - אין כתיב
כאן ויקחו אלא ויקח, לימד על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה
לקבורה לבניו, שנאמר (יחזקאל לט יא) אתן לגוג מקום שם קבר. וחם שבזה את אביו נאמר בזרעו (ישעיה
כ ד) כן ינהג מלך אשור את שבי מצרים ואת גלות כוש נערים וזקנים ערום ויחף וחשופי שת וגו'. רש"י
הירש - שם היה היוזם, יפת הצטרף אליו, ואילו חם לא חזר בתשובה בראותו את מעשה אחיו. הרי אלו
שלוש מידות, המציינות את אופי האחים. שכם. "שכם" הוא גם השורש של "השכם": להתרומם, לקום מן
השינה. אם אדם שוכב מבקש לקום, הרי הוא מרים את שכמו תחילה.

ז. בראשית מח' כב - 'ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי. רש"י -
שכם אחד היא הבכורה שיטלו בניו שני חלקים, ושכם לשון חלק הוא.. אשר לקחתי מיד האמורי - מיד עשו
שעשה מעשה אמורי. דבר אחר שהיה צד אביו באמרי פיו. בחרבי ובקשתי - היא חכמתו ותפלתו. תרגום
ירושלמי - ואנא הא יהבית לך חולק חד יתיר על אחך לבושיה דאדם קדמאה נסיב יתיה אברהם אבוי דאבא
מן ידוי דנמרוד רשיעא ויהב יתיה ליצחק אבא ויצחק אבא יהב יתיה לעשו ואנא נסבית יתיה מן ידוי דעשו
אחי לא בחרבי ולא בקשתי אלהין בזכותי ובעובדי טביא.

ח. צפניה ג' ט - 'כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ד' לעבדו שכם אחד. מלבי"ם - וע"י
מלחמת גוג ומגוג יכירו כולם כח ה' ונפלאותיו, ויעזבו את עצביהם ויקבלו עליהם עול מלכות שמים.. שעד
עתה קראו שם ה' בשפה, אבל לא בשפה ברורה, כי היו מערבים אמונות שוא.. ואז יקראו בשפה ברורה

באחדות הבורא.. ותחת שעד עתה לא עבדוהו שכם אחד, כי נחלקו לכתות שונות ועבדוהו עבודות מתחלפות, ואז יעבדוהו שכם אחד כפי העבודה שצוה בתורתו.

ט. בראשית לג - 'ויבא יעקב שלם עיר שכם.. ויקן את חלקת השדה.. ויצב שם מזבח ויקרא לו א-ל אלוקי ישראל. רש"י - ורבותינו דרשוהו שהקב"ה קראו ליעקב א-ל.

י. שפת אמת וישלח תרלא - 'שמעתי מאא"ז מו"ר זצלה"ה ר"ת שכם, שם כבוד מלכותו. והוא כנ"ל המשכת רצונו ית' גם בתוך הטבע. ולזה צריך שמירה. ודינה יצאתה יותר מדאי.

יא. קובץ א' תתסז - 'מצדו של יוסף, כח שור, לא היה צורך לבטל יצרא דעבודה זרה. ומשום הכי לא בטל יהושע אותו, כי חפץ לרומם את העולם בשלמות החיים כולם, שיצרא דע"ז יהפך לאור קודש, מסייע להגדיל את שלהבת הקדושה, וספג לתוכו כל הפזור בשבעים לשון, מתוך שמו יהוסף, בהוספת אות ה' שבו נברא עוה"ז משמו של הקב"ה. והקיבוץ של פזורים הללו, הרי הוא בונה את החיים השלמים.. והתורה אינה כי אם עונג, ולא סבל באמת. ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל. הסירתי מסבל שכמו. ואז אין צורך ליצרא דע"ז להגנז, בדודא דאברא. כפיו מדוד תעבורנה.

יב. אורות הקודש ד' תקח - 'כשתהיה האורה האלוקית הפנימית, שהיא דוחקת את כל הנשמות, להסתופף בצל שד-י, מתגלה בעולם, יוכר שכל תנועה, בין גשמית בין רוחנית, שנתהוה בעולם החיים והחברה לא באה כי אם כדי להוציא את העולם מן המיצר והצמצום האפל, שמעכב בעד האור העליון מלהגיה אורו בשפעת רחבו האין סופי, ואז יכירו כל בני אדם, כל העמים השונים, כל הגזעים, כל הלשונות, וכל בני הדתות, והסגנונים השונים שבמהלך המחשבות והרגשות, שאיזה רעיון נשגב ונאצל, ואיזו שאיפה אדירה וקדושה, היא מקפת את כולם, שערכה הוא יותר חשוב, מצד אחדותה, מכל פרטי השינויים שישנם באופי ההתגלות שלה על במת החיים, ואז יגשו זה לזה, כל הלוחמים, כל המריבים והשונאים, ויתאחדו באחוה טהורה, כשיבורר הניב, והלשון יזדכך, להוציא לאור את המצפון המאוחד בלא שום גמגום והסתרה כלל. כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה, לקרא כולם בשם ד' לעבדו שכם אחד.